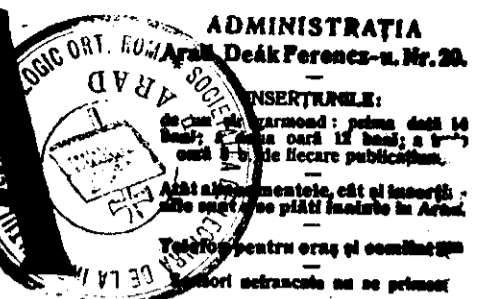

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

Să fim trei!

Prigonirea barbară pornită de guvern împotriva școalelor din Năsăud, tot nu vrea să înceteze. E uimitoare tenacitatea, cu care contele Bethlen, fișpanul comitatului Bistriței-Năsăud și ministrul de culte prigonesc aceste importante instituții culturale ale noastre. Nu numai nedreptate strigătoare la cer, dar volnicie brutală e ceea-ce se petrece față cu fondurile din Năsăud.

Încă în anul trecut, în numerii 194, 196 și 198 al „Tribunei Poporului” am schițat situația tristă în care tânjesc fondurile Năsăudene și în care le-a mânat guvernul. Am arătat că autoritățile politice împedecă administrarea lor rațională, reduc la minim venitele averilor fondurilor, împedecă dezvoltarea lor liberă, pentru-că urmărind scopuri politice își vindică în mod ilegal pe temeiul dreptului de supremă inspecțiune drept de dispoziție și vreau să le mână în incurcături financiare aceste fonduri ce dispun de colosale averi. S'a mai adaogat la aceasta și nefericirea, că ani de alungul au ajuns tot oamenii slabi în fruntea instituțiilor și așa guvernul în mare parte și-a putut realiza scopurile. Urmarea acestor stări triste a fost că comitetul direcțional al școalelor centrale ale ținutului Năsăudean și al fondurilor de stipendii, încă în 1903 Martie, cu privire la starea dezolată financiară a fondurilor, a cerut în fața comisiei constituită pe temeiul §. 5 art. de lege

XIX: 1890, ca din venitele pădurilor cu administrație unificată a comunelor grănițarești din fostul ținut Năsăudean, să voteze un ajutor de 400.000 cor. plătit în rate egale în 10 ani de zile, pe seama fondului școlar central.

Comisiunea aceasta, ca reprezentanță legală a posesorilor fondurilor de sub administrarea unificată, a cedat rugării și pentru asigurarea existenței gimnaziului din Năsăud, dar mai ales pentru înființarea unui internat pe lângă gimnaziu, a votat suma. Deciziunea comisiei de opt a fost aprobată și de congregațiunea comitatului. Mai resta aprobarea obișnuită a ministerului de agricultură. Dar fișpanul a fost atât de viclean, că a putut îndupleca pe frații noștri din Năsăud, să ceară și bunăvoința ministrului de culte, ca să intervină în favorul lor la ministrul de agricultură. În chipul acesta s'a amestecat ministrul de culte în afacere (deși absolut nu-l importă) și în urma *intrigelor verbale ale fișpanului*, a desfășurat atâta bunăvoință, încât și azi treaba e tot baltă.

Și azi afacerea odihnește în cartoanele ministrului de culte, cu toate că comitetul direcțional al fondurilor a însărcinat o comisiune cu redactarea și prezentarea cererii în persoanele d-lor Gerasim Domide, Ciril Deac, Dr. D. Ciuta și Ioan Ciocan, care încă în luna Maiu s'a prezentat în deputațiune la ministrul. Și, deși din nici un punct de vedere legal, aprobarea ministerială nu se poate refuza, *fișpanul totuși din punct de vedere politic vrea să exploateze prilejul.*

Și aci apare turpitudinea, ce caracterizează administrația d-lui fișpan. Fișpanul le arată mine bune Năsăudenilor, simulează bunăvoință. Nici în comisiunea de opt, nici în congregație n'a pus bețe împotriva împlinirii cererii. Și-a rezervat intrigele pentru centrul: în ministerul de culte, pe cale privată își espune dînsul vederile, păreri oficiale. Dar tocmai pentru-că în ascuns își urmează munca destructivă, în ochii Năsăudenilor dînsul va juca rolul nevinovatului și la *aparență* totdeauna ministrul e satrapul, în vreme ce ori-ce dispoziție a ministrului se face la inițiativa fișpanului, pentru-că părere oficială despre stările din Năsăud, fișpanul este chemat să dea.

Că ministrul de doi ani de zile trăgă-gănează rezolvirea afacerii (e vorba numai de aprobarea unui concluz) faptul acesta își are motivele sale politice. Fișpanul deja face propuneri, că ministrul va aproba concluzul, dacă pe lângă alte contravalori, Năsăudenii se vor învoi, ca școlile elementare din Năsăud, Monor și Borgoprund să se statifice cu totul. Să fie adecă într-un ținut curat românesc școli elementare cu limbă de propunere maghiară. Administrație il practică deja de mult guvernul cu conducătorii din Năsăud.

Bun și probat sistem, lui i-se poate mulțumi că fondurile acestea în loc de-a susține 11 școale, nu mai susțin de cât cele trei de sus, și și de aceste vrea să le despoaie guvernul. Tactica de regulă e asta:

NOTE DIN CALĂTORIE.

DE
NECULAI DUNĂREANU.

Suntem în dreptul Siciliei. Mare, cer și ear mare. M'am săturat de atâta zbucium. Nimic nu înveselește ochiul, nimic nu mângăie sufletul. Cât poți vedea cu ochii, totul e o întinsoare neagră-vinată de valuri cari se perd, se răsfrâng, se aruncă cu furie asupra vaporului, voind să-l înghită.

Aceleași și aceleași mișcări le fac în cușca asta strîmtă, unde par'că sunt un osindit. — Sună 12. La vremea aceasta marinarii ies din cabinele lor cu strachina subsoară, cu lingurile în mână, alergând la bucătărie să li-se împartă mâncarea. Parcă-s niște cășori dresați, cari nu se mișcă, nu mănencă și nu dorm, de cât la sunetul clopotelului și la comanda căpitanului. Căpitanul! Pe cât respect și admirație, pe atât și groază am căpătat de omul acesta mic, slabănog, cu ochii întunecoși. El e suveranul nostru. O mișcare greșită, și gata! Atărnam de dînsul ca frunzele de ramuri. Câte odată, când îl ved trecând pe punte, cu șapca lui neagră pe cap, cu mâinile în buzunar, cu mersul iute, simt un respect adînc, în cât par' că-mi vine să-i cad în genunchi și să-i zic: „Aibi-ne în grija ta, stăpâne!” Dar el trece mândru și toți din cale i-se dau la o parte și toți își descopăr capul, cu respect.

E înfricoșător să-l vezi noaptea sus, pe comandă, cum privește nemișcat infinitul mării,

atent la ori-ce șgomot, la ori-ce lumină. Câtă frământare în creierul lui!

Ziua, mai mult stau în cort. Ascult vîntul cum suflă în pânzele albe și cum șuieră câte odată așa de dulce, așa de plăcut, că te farmecă. Când și în cort mi-s'a urît, ies pe bord, mă tolănesc pe scândurile goale și cu ochii deschiși, încep a visa la țara mea iubită „Dragă Românie!” Și cuvintele acestea le repet de zeci de ori, din sufletul meu, din inima mea, din toată carnea mea, cu atâta dragoste, cum nu mi-am închipuit-o niciodată! Numai cine a călătorit zile întregi pe țermuri străine, pe ape adînci și negre, în mijlocul unor oameni cari nu înțeleg nici boabă din frumosul tău graiu, numai acela știe cât preț are moșia părintească. Mă revăd copil nebun, visător, ars de dorința de a călători, umblând prin portul Galaților umilit, rugător, întrebând pe toți cum aș face să călătoresc. Și acum, când sunt aici, în scoica aceasta, lungit, privind cerul care e așa de departe, ce dor nebun mă cuprinde, de țara mea, de casa mea, de toți ai mei! Ce suflet sbuciumat și ce dorinți nebune îmi ard sufletul! Cum aș ști să-l prețuiesc, să-l îmbrățișez pe cel din urmă venit, care m'ar întreba în limba mea „Frate Neculai, ce faci?”. Marinarii toți sunt Greci din Kefalonia; oameni pe cât de buni, pe atât de răi. Crescuți pe ape, în mijlocul furtunilor și a nesiguranței de ziua următoare; oamenii aceștia, seara, când au isprăvit lucrul, se strâng cu toții roată și încep să cânte sau să povestească din scumpa lor patriidă, din țermii cu soare, portocale și lămâi. Mai toți sunt tineri, înalți, viguroși și hotărîți. Și, când mă

gîndesc ce drame se petrec în sufletele lor, îmi vine să-i sărut, să-i îmbrățișez ca pe niște frați nenorociți, goniți dela sînul celor scumpi, de pânea care se câștigă așa de greu în țara lor. Mai toți au o mamă, o soră, o ibovnică, care plînge și suspină de dorul lor, în ceasurile grele din noapte, când cerul se îmbracă în nouri negri de plumb, când cad ploii reci și gem vînturi înfuriate.

Am aici pe punte un tovarăș de călătorie, care e străin ca și mine. Dar ce deosebire între noi amândoi! Pe când el călătorește de nevoie, izgonit din țara lui, eu mă izgonesc singur. Abia două săptămîni și am devenit ca frații. E un tîner scund, cu ochii lucitori, cu nasul coroiat, barba mare; are o vorbă așa de dulce, că te farmecă. Il chiamă Romanoff și vine din Rusia, unde a fost urmărit de credincioșii țarului.

Ce suflet chinuit e și Romanoff! Ne înțelegem în franțuzește. Vorbește stricat, dar lasă și eu nu-s mai prejos. Seara de obicei, stăm alături și cântăm. El îmi cântă melodiile din stepele Rusiei, eu doine din munții noștri.

Intr-o zi i-am cântat: „Rătăcesc pe căi străine”, și i-l'am explicat pe franțuzește. Cîntecul acesta l'a atras așa de mult, că nu m'a lăsat până nu l'am învățat melodia și versurile.

Adese-ori îmi spunea: „Cîntecul acesta simbolizează durerea vieții mele”.

Câte odată, când liniștea nopții domnia peste toate, când și marea, obosită de luptă și frământare, adormia, auziam din prora vaporului o melodie dulce care se pierdea așa de

se aduc fondurile în strimtoare financiară și atunci totul se motivează cu argumentul că «fondurile nu suportă sarcina». Conducătorii în absolut secret se pretează la compromisuri cu guvernul și în chipul acesta, deși buna credință nu le-o tragem la îndoială, reduc la margini tot mai restrinse cercul de competență al fondurilor. Asta însă nu dovedește altce-va de cât uimitoare naivitate din partea lor în afaceri administrative!

Ce stat de drept este acela, unde guvernul poate lega aprobarea unui concluz de astfel de condițiuni? Ori e legal și just concluzul ori nu. Dacă e just și legal, cum cutează fișpanul a veni cu condițiuni, pretinzând contravaloare? Ori bunăvoința guvernului trebuie tot așa plătită și azi ca și odinioară afabilitatea bașibuzucilor? În gradul suprem de umilitor e aceasta pentru noi și împotriva unei astfel de manipulațiuni protestăm!

Asta a fost dar intențiunea nobilă a fondatorilor? La aceasta stare au dus conducătorii fondurile? Eată rezultatele politice de struț, a miopiei politice. Sunt putrede stările acolo. Putrede conceptele morale. Dacă nu s'ar putea lega cu nimeni compromise și dacă Năsăudenii ar purta o luptă cinstită constituțională, guvernul n'ar cuteza a dicta astfel de condițiuni umilitoare. De publicitate este lipsă acolo, ca să vedem curat, pentru-că fondurile acelea nu sunt numai a Năsăudenilor, ci a întreg poporului român. Sunt răi acolo oamenii, pentru-că se perde în mâinile lor comoara națională.

Ar fi vremea, să se pună acolo cineva pe picior! Dacă asta va merge așa mai departe, azi-mâne elemente străine vor diriga averea noastră, pentru-că regulamentele național român nu-și va desface curând steagul și nu pornește lupta constituțională, pe lângă stupida politică de compromise, totul vom perde.

Comunele din ținutul Năsăudean au frumoasă avere. Populațiunea asemenea relativ e bine situată. Instituțiunile culturale excelente au. Și totuși nu pot produce rezultate. Ce

poate fi cauza? Indiferența ori profunda ignoranță? Noi numai la atâta rugăm pe Dumnezeu: să-l lumineze pe frații noștri de acolo, să-și recunoască greșelile și să grăbească a îndrepta — ce se mai poate îndrepta.

Din Dietă. Dezbaterea bugetului progresa acum cu pași repezi. Mâne se va termina probabil bugetul ministerului de finanțe și încă în ședința aceasta se va începe discuția asupra bugetului ministerului de agricultură.

SERBAREA LUI ȘTEFAN-CEL-MARE LA PUTNA.

DISCURSUL D-LUI DR. T. TARNAVSCHI,
PROFESOR LA FACULTATEA TEOLOGICĂ DIN
CERNĂUȚI.

*Inalt Prea Sfințite stăpâne!
Ilustritatea Voastră, mult onorate domnule președinte al țării!
Dreptmăritorilor creștini!*

Dacă caut în jurul meu și văd aici adunați mi și mi de frați din toate țările locuite de Români; apoi nu știu, pe cine să-l fericesc mai întâi pe Ștefan Vodă cel Mare, că, chiar după 400 de ani după moarte are parte de amoare și venerare atât de mare, sau pe voi, fraților, că, deși a trecut un timp atât de îndelungat, arătați așa de multă amoare și venerare unui bărbat vrednic al neamului vostru? Căci Ștefan este ferice, că a putut lăsa nouă tuturor așa o dragoste și venerare către sine: dară și noi suntem fericiți, că am păstrat cu sfințenie această dragoste și venerare din neam în neam până în ziua de astăzi. 400 de ani trec astăzi, de când Ștefan-cel-Mare a părăsit viața aceasta pământescă, și totuși ați venit la dinsul cu o amoare aprinsă, răscul vostru. Ferice de voi: că știți păstra amoare către bărbaii voștri! Și mare, într'adevăr mare bărbat era Ștefan Vodă! El nu era numai un duce genial și viteaz, dar într'una și un ocărmitor înțelept și drept și vrednic și un creștin plin de credință și pietate.

Cine cunoaște istoria noastră română dela întemeierea Moldovei și a Munteniei ca state independente, până la unirea principatelor și suiirea pe tron a înțeleptului și viteazului principe

Carol I, îmi va concede: că în tot răstimpul a cesta, atât în Moldova cât și în Muntenia, n'a mai existat o epocă de domnie mai glorioasă și mai strălucită, de cât a lui Ștefan Vodă cel Mare, domnul Moldovei (1457—1504).

Pe vremea aceea țara Moldovei era amenințată din toate părțile de dușmani. Ștefan avea a se lupta nu numai cu popoare învecinate creștine, dar și cu hordele tătare și mai ales cu Turcii, dușmanii cel mai crânceni din timpul acela, cari amenințau cu năvala lor toată creștinătatea. Și în toate luptele aceste Ștefan a rămas biruitor! Așa de vii și scânteietoare erau privirile, așa de iute și năpraznic era atacul, așa de minunat era geniul militar al lui Ștefan, căci nici un dușman nu-l putu rezista! Mai ales prin izbânzile sale asupra Turcilor Ștefan și-a câștigat merite neprețioase nu numai pentru țara Moldovei, dar chiar pentru toată Europa; căci cine știe până unde ar fi ajuns puvoiu osman, dacă Ștefan cu oastea sa vitează nu l-ar fi pus stavilă.

Toate acestea se pot spune astăzi la acest loc sfânt și totuși nu lui Ștefan ci mai vârtos lui Dumnezeu se cuvine laudă. „Dați mărire numai Dumnezeului nostru (v. Moisi 32, 8)“ cetim în sf. scriptură. Deși Ștefan era un duce viteaz, energic și cuminte, totuși era numai o unealtă în mâna Atotputernicului. Dacă poseda el calități alese de domnie, ca nime altul, în cât scriitorul Poloniei Dlugos, s'a simțit îndemnat a zice că lui Ștefan „i-se poate încredința domnia și stăpânirea lumii întregi“, atunci cui i-se cuvine laudă pentru aceasta, de nu dădătorului a toată darea bună, de nu lui Dumnezeu, care „împărțește darurile sale deosebi fie-căruia precum voește (I. Cor. 12, 11)“.

Dacă îi era dat în viața lungă a repurta atâtea victorii glorioase, a birui pe atâtea dușmani, cui avea să mulțumească el și cui țeara lui grația aceasta de nu Atotputernicului, care totdeauna îi stătea în ajutor, îl scotea nevătămat din toate luptele; ca în bătrânețe adânci să moară în pace de o moarte blândă.

Cine poate să creadă, că o țară mică ca Moldova, cu o oaste mică la număr, ar fi putut birui atâtea împărății și atâtea armate dușmane. Dacă Dumnezeu n'ar fi învrednicit-o de ajutorul său prea puternic? Numai Domnul a putut împlini izbânzi atât de minunate, numai El a putut plânta în inima lui Ștefan o energie fără seamăn de mare, a putut întări brațele lui cu o putere, căreia nu putea rezista nimeni. Privind la viața cea plină de lupte, de învingeri, de mărire a lui Ștefan trebuie cu mulțămire să mărturisim: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile tale și nici un cuvânt nu este destul spre lauda minunilor tale“. Tu prin Ștefan ai biruit pe dușmanii neamului și

trist, așa de fermecător, în cât fără voie rămâneaf în loc ascultând.

Era bietul Romanoff, care-și cânta cântecul favorit.

Intr'o seară, pe când stam tăcuți privind nemărginirea de ape, mi-a povestit ceva din viața lui:

„Am văzut lumina soarelui“, începu Romanoff, „într'un sat din fundul Caucazului. Acolo mi-am trăit copilăria, în mijlocul naturii sălbatice și fermecătoare. Am învățat graiul strămoșesc și cântecele lui. M'am adăpat din viața senină; m'am învățat a iubi pe cei asupriți. În mijlocul Malo-Rușilor, oamenii buni la suflet, am căpătat încrederea în mine, și curajul. Petreceam nopțile în mijlocul lor, lângă focuri mari, alături de turmele de boi, ascultând povești de viteji în lupte uriașe. Ce fericit eram! Unde m'am gândit vre-odată, că am să petrec vremuri pline de durere; că am să-mi părăsesc satul și am să pribegesc pe căi străine, înfricoșat de tot ce poartă sabie și vine în numele Țarului. Ah! scumpul meu, ce vremuri!

Murise tata. Acum eram mărișor. Mama, bătrânica mea mamă, toată încrederea și-o puse în mine. Câte odată, în amurgul serei, pe când cele din urmă raze apuneau pe fruntea caucazului străbun, stam în cerdacul casei și vorbeam de viitor. Mama îmi spunea: „Așa e scumpul meu Nușa, că ai să ascuți pe bătrâna Prascovia Alexandrovna? Nu știu de ce atunci simțeam sguduiră în suflet. Erau, se vede, presimțiri despre un viitor îndepărtat.

Maî târziu, când m'am făcut mare, veniturile rele se abătură peste sufletul meu. Intr'o

zi i-am spus mamei că aș dori să învăț mai departe. Puțin după aceea, am lăsat-o cu lacrimile în ochi, singură, și eu am pornit la Moscva. Vara, când mă întorceam în satul meu, eram mai schimbat; și mama începuse a se îngriji. Eram veșnic preocupat, căci dorul de vremuri mai bune ardea în sufletul meu. Înțelegi tu, scumpul meu. Imbrățișasem ideile cele nouă.

Târziu, auzi biata mamă de cele ce se petrec la oraș și tare se mai îngrija. „Nușa scumpul meu“, îmi zicea dînsa. De ce nu rămâi în satul tău, lângă mormântul părinților, să trăim împreună viața liniștită. Avem casă, pământ, de toate; eu nu pot îngriji, sunt slabă“. Dar vorbele ei nici o impresie nu-mi făceau. Izgonit dela Moscva, am fugit la Petersburg, unde, sub un nume fals, m'am înscris la universitate.

Începusem a cerceta tot mai des societățile studentești ale nihilistilor, și munciam din toate puterile pentru răspândirea ideilor noi. Străbăteam cărciumele, vorbeam poporul, deschis, cu fruntea sus. Ajunsesem să conduc un cerc; dar poliția mă bănuia.

Atunci am primit o scrisoare dela mama, care mă ruga, pentru cea din urmă oră, să viu s'o ved înaintea morții. Între altele îmi spunea: „Dor mi-l, scumpul meu Nușa, să te ved, pân'ce nu voi închide ochii. Eu am auzit, poliția te urmărește; te va prinde și în ștreang vei muri; ear eu mă voi stînge de durere, fără să-ți serut frumoșii ochișori, înaintea ce Domnul mă va chema lângă prea-credinciosul Vladimir, tatăl tău“.

Citind scrisoarea am plâns amar. A doua zi am plecat în Caucaz. Am găsit-o așteptând.

Era în spre toamnă, și toamnele sunt urite la noi. Noaptea une ori, pe când vânturi grele mugiau în fundurile prăpăstioase ale Caucazului, glasuri par'că mă chemau, mânăndu-mă la datorie. Pe o noapte neagră, am părăsit-o. În durerea despărțirii am sărutat pragul casei. Am mers cu teleaga până la stația cea mai apropiată. De acolo i-am scris o scrisoare în care o rugam să mă ierte de greșală. Multă cale, am plâns amar! Pe urmă, dacă am ajuns la Petersburg am aflat vești rele. Poliția aflase de societatea noastră și mă urmărea. Atunci m'am hotărât să fug, decăt să-și riză ei de mine. Noaptea uneori mă schimbam în vestminte de țeran și cutreeram orașul, luându-mi adio dela tovarășii.

Când totul fu pregătit, am pornit, alegând Franța, unde poți fi mai la adăpost“.

Și, isprăvind povestea, Romanoff oftă dureros, și, cu glas stîns, de te seca la inimă, începu să cânte:

„Rătăcesc pe căi străine“...
Iar când ajunse la strofa: „Am lăsat mamă duioasă“, se întrerupse, și, plângând ca un copil, îmi zise: „Când s'o mai revăd și cum să-i scriu din Franța? Va muri de durere, o știu. E foarte slabă și mult a ținut la mine!“

Căuta să-l mângâiu, să-l încurajez, dar ochii mi-se umplură de lacrimi și părăsindu-l intra în cort.

Faro di Mesina, Sicilia.

ai legii noastre, Ție deci se cuvine mărirea înainte de toate.

Ștefan Vodă-cel-Mare s'a distins însă iubiților, nu numai ca duce genial și viteaz, ci și ca ocârmuitor înțelept și drept. El introduse în Moldova mai bună rânduială și cărmuire înțeleaptă. El deschise țării sale izvoare noi de bună stare și avuție, cultivând cu dragoste agricultura și promovând comerțul și dând supușilor pildă bună, cum el prin cruțare și simplitate, prin trezie și cumpătate, prin muncă și sirguintă au să chivernisească cu talentul primit dela Domnul. Și ce e lucru mai mare Ștefan era ocârmuitor drept. „In zilele lui“ cetim în panegiricul lui Ștefan-cel-Mare compus de arhimandritul Bartolomei Măzăreanu „strămbătatea era înădușită și legată; dreptatea săracului cel bogat nu o putea îneca, cel puternic nu o putea călca. Departe dela el era toată măgulirea; minciuni în curtea lui nu putea intra; nepăstuitoarele părți și clevertiri erau izgonite... Dreptatea pe scaun împărăția, și nu e a lui, ci el ei supus și slujitor era“.

Și dacă Ștefan în marginele cele înguste ale unei țări mici și în timpuri de grea cumpănă prin cari trecea țara a putut să facă, ca în ea să domnească bună rânduială, dreptatea și bună starea, oare cine nu cunoaște și aici ajutorul celui Prea Înalt? Domnul la condus și i-a arătat calea pe care avea să meargă, ca să fericească supușii săi. Domnului se cuvine așa dară laudă și lui trebuie să-i mulțumim întâiu, dacă sub Ștefan-cel-Mare în Moldova de pe atunci a domnit rânduiala și buna cărmuire.

Dacă am vorbit până acuma despre vitejia, înțelepciunea și dreptatea lui Ștefan, n'am numit încă virtutea lui cea mai frumoasă și cea mai măreață, adică dragostea lui ferbinte către Dumnezeu și poruncile Dumnezeești. Mai ales virtutea aceasta l'a făcut pe Ștefan mare și cu deosebire ea îi va păstra memoria în vece. Tronurile și națiunile se stâng de pe fața pământului, dară faptele cele bune, cari le-am făcut spre mângăierea și edificarea altora, acestea rămân în vece, însoțesc dincolo de mormânt și numai ele vorbesc pentru noi la Domnul.

Și multe fapte bune a mai plinit Ștefan-cel-Mare, cât timp a trait aici pe pământ. El era fi aminte de premărirea lui Dumnezeu și de fericierea temporală a supușilor săi. Nu știu ori de a împlinit altul cine-va dintre cei mari ai pământului datorințele sale de creștin așa, cum le-a împlinit Ștefan. Împlinirea poruncilor dumnezeești și a celor bisericesti, era o cerință ardentă a sufletului său, îi era lucrul cel mai plăcut între toate lucrurile. El pururea înălța rugă fierbinți la Domnul, nu începea nici un lucru fără a implora ajutorul cel de sus și nu sfârșia nici un lucru fără de a da mulțumită Atotputernicului. De câte ori repurta învingere asupra dușmanilor săi, de atâtea ori drept mulțumită locașurii lui Dumnezeu înălța. În acest chip a împodobit el Moldova cu 40 de biserici, înzestrându-le toate în mod suficient cu moșii și cu odoare scumpe. Întărirea bisericii drept măritoare și apărarea legii strămoșești, de acestea îi era aminte totdeauna, la acestea gândea, la acestea cugeta el zi și noaptea. Și cu câtă dragoste nu purta el grija de fericierea tuturor supușilor săi, mai ales însă a celor săraci năcăjiți? Pe câți nu i-a mângăiat, pe câți nu i-a ajutat, pe câți nu i-a hrănit. „Din sinul lui, ca dintr'un izvor nesfârșit milele curgând, pe cei-ce avea trebuință îi adăpa. (Panegiricul lui Ștefan cel Mare, de arch. Vartolomeu).“

Așa a fost Ștefan în toată viața lui: „Mare“, și „Mare“ a rămas și la moarte, înaintea căreia mulți alți din cei mari ai pământului, duc frică ne mai pomenită. Ștefan și-a păstrat tăria sufletului și energia spiritului și în ceasul morții, sămănând soarelui, care e același când apune seara și când răsare dimineața; căci Ștefan era creștin cu adevărat religios și pios.

Intristaților auzitori! În ceasul acesta când ne aflăm lângă mormântul celui mai mare domn al Moldovei, ca să serbăm cu deosebita solemnitate aniversarea centenarului al 4-lea dela moartea lui, e înainte de toate datorința noastră comună a tuturor, a ne împreuna în o jertfă și rugăciune și a implora dela Domnul repaus fericit pentru sufletul servului său Ștefan Vodă. Căci care suflet e atât de curat înaintea Atodreptului judecător, ca să n'aibă lipsă de mijlocirea bisericii. Deie Domnul, ca rugăciunea noastră comună să aducă sufletului marelui Vodă Ștefan pacea și fericierea eternă.

Da, Doamne, fă ca el să pauzeze la tine în pace și fericire, iară pe noi cei ce ne aflăm încă în această vale a plângerii, întărește-ne și ajută-ne, ca să împlinim cursul vieții acesteia.

Binecuvintează, Stăpâne, pe tot poporul român și îndeosebi pe aceia, cari din depărtare mare au venit încoace spre a lua parte la serbarea de astăzi, arătând astfel, că sunt aprinși de dragoste fierbinte către unul dintre cei mai mari și vrednici fi ai neamului lor.

Binecuvintează, Doamne, pe arhipăstorul nostru Vlademir care a binevoit a veni însuși încoace și a face în persoană rugăciunile pentru odihna sufletului piosului și de Dumnezeu iubitului Vodă Ștefan-cel-Mare, al fericitului ctitor al mănăstirii Putna și al altor mănăstiri și biserici din diecesa, pe cari toate le-a înzestrat cu venituri și averi mari, din cari alt bărbat mare și nobil, fericitul împărat al Austriei, Iosif II, împreunându-le cu averile dăruite bisericii noastre de alți ctitori fericiți a fondat fondul religios, ale cărui binefaceri se revarsă asupra tuturor fiilor bisericii drept măritoare din Bucovina.

Binecuvintează, Stăpâne, și pe bunul, dreptul și înțeleptul împărat, Francisc Iosif I, căruia biserica drept măritoare și poporul românesc din Bucovina are să mulțumească atâtea binefaceri și care în bunătatea inimii sale în totdeauna se îngrijește cu atâtea dragoste pentru bunătatea noastră, religioasă, culturală și economică. Susține-ni-l Doamne, împreună cu prea înălțata casă împărătească în pace, liniște, sănătate deplină și întru zile îndelungate spre fericierea noastră și a tuturor popoarelor monarhiei. Amin.

După predică s'a oficiat parastasul pentru odihna sufletului voevodului Ștefan-cel-Mare, ctitorul mănăstirii Putna, și a întreg neamului său, cum și a boerilor și oștenilor lui. Apoi a urmat înconjurarea bisericii cu procesiunea, la care au luat parte toată asistența.

(„Deșteptarea“).

Din străinătate.

Macedonia. ROMANII DIN MACEDONIA își afirmă din ce în ce mai mult individualitatea etnică și dreptul de a-și întrebuița limba, mai ales în școală și în biserică. Peste douăzeci de comunități românești s'au format în centrele principale Kuçovlache. Această mișcare neliniștește foarte mult pe Greci, în vreme ce Bulgarii și Sârbii, de asemenea doritori să nu fie înghițiți de patriarhatul și sinodul din Constantinopol, compus numai din elemente grecești, păstrează, în acest conflict, față de Români, o neutralitate bine-voitoare.

Antagonismul dintre clerul grec și populația românească s'a arătat cu violență cu ocazia înmormântării unui notabil român din Monastir. Metropolitul grec Ioachim a vrut să officieze, fără să fi fost chemat de familia defunctului, care voia să-l îngroape în cimitirul românesc.

A intervenit populația ambelor părți, producându-se o mare învâlmășeală, de oare-ce Grecii voiau să transpoarte cu sîla mortul în cimitirul lor. A trebuit să se ceară ordine la Constantinopol, în așteptarea cărora mortul a fost îngropat într'un pământ neutru lângă un port turcesc.

Atitudinea întransigentă luată de patriarhat și de Sinodul din Constantinopol față de Români din Macedonia, atitudine ce nu se explică prin nici un pretext de ordin religios, aduce un element nou de turburare în Balcani.

Tratatul comercial germano-rus. Știri sosite din Norderney, unde negociază Witte cu Bülow, asigură că tratatul de comerț între Rusia și Germania e pe punctul ee-a fi iscălit. Dacă Rusia primește tacele minimale pe cereale va trebui să le primească și celelalte state. Dacă Rusiei

i-s'au făcut concesii cu privire la vite, de asemenea se vor folosi și alte țări de acestea. E de știut însă ce taxe va fi pus Rusia pe mărfurile industriale germane și deci cât de mulțumită va putea fi de tratatul cel nou.

În ori-ce caz criza vamală nu mai e de temut pentru Europa. Vom avea fixate pentru relațiile comerciale, dar dezvoltarea acestora sub regimul cel nou, protecționist, nu e de așteptat.

Se zice că ministrul de justiție, Schönstedt, se va retrage, de oare ce s'a dovedit că între Germania și Rusia nu e un tratat de reciprocitate și nici în legile rusești nu se constată asemenea măsură. Mai mult: traducerea codului penal rusesc s'a dovedit falsificată anume pentru trebuința cauzei. Din această pricină procesul cel mare contra unor Ruși și Germani, cari tipăreau și trimiteau în Rusia scrieri revoluționare și care proces se judecă la Königsberg nu va duce la nici un rezultat.

— **Mirza Chan.** Din Constantinopol se telegrafează, că prințul *Mirza Riza Chan*, ambasadorul Persiei la Constantinopol a plecat în concediu pe 4 luni la Teheren. Prințul Mirza Riza este autorul odei *L'ode à la Paix* (Oda păcii) ear Academia franceză i-a premiat opul: *Secretul vieții lungi*. Călătoriei prințului îi se atribue importanță politică.

Răsboiul ruso-japonez.

Firul telegrafic aduce din Extremul-Orient știrea senzațională, că la *Dasitsao* *Bushan* a suferit o mare învâlmășeală. La comandă de Kuropatkin, deci generalisimul rus a fost pentru a doua-oră bătut. Atacul în contra pozițiilor ruse dela *Dasitsao* a fost comandat de către generalul *Oku*, care împreună cu *Kuroki* sunt cei mai norocoși și mai geniali generali ai armatei japoneze.

Armata rusă bătută a evacuat Dasitsao, retrăgându-se spre Haitşeng. Dacă acum la Nord și generalul *Kuroki* va administra Rușilor o sfântă bătaie, Kuropatkin va fi expus cu siguranță pericolului de a fi încunjurat de Japonezi. În modul acesta posibilitatea unei capitulări dezastruoase nu se va putea înlătura. Generalisimul rus comite tot posibilul să scape de o atare catastrofă, care va decide soarta răsboiului indefinitiv în favorul Japonezilor. Dar ori cât să se sforțeze, ori cât să-și încordeze mintea sa de general iscusit și probat, pare că înfrângerea Rușilor este inevitabilă, considerând multele neajunsuri, demoralizările și insuficiența numerică — după spusele Rușilor — a trupelor ruse.

Conflictul anglo-rus provocat de flota voluntară rusă s'a aplanat pe deplin. Guvernul englez s'a declarat mulțumit cu enunțările guvernului imperial rus, și astfel afacerea vaporului *Malacca* a trecut dela ordinea zilei. Restează numai extradarea vasului confiscat, care de asemenea se va întâmpla în curând. Interesantă este declarațiunea ministrului president *Balfour*, care recunoaște, că Rusia prin confiscarea vasului *Malacca* n'a comis violare de drept internațional. În chestia *Dardanelor*, a zis *Balfour*, că deocomandă nu se poate decide, de oare-ce sunt pendente încă unele afaceri de ordin secundar, cari trebuiesc rezolvite.

— *Spicuri din ziare europene.* —

— Pedestrimea rusească e mai greoaie în Toc decât cea japoneză, care e foarte repede și face adevărate minuni prin marșurile sale. Pedestrimea rusească e foarte înverșunată la luptă și ține la tot felul de oboseli și lipse. Rușii țin la teoria veche a luptelor cu baioneta, teorie veche — ori învechită?! — Japonezii privesc pușca mai numai ca armă de foc. Zasilici par că se miră și indignază că la Jalu Japonezii se fereau de a face atacuri cu baioneta. În adevăr, când Rușii se repezeau cu baionetele, Japonezii dădeau îndărăt ținându-l vecinic în ploaie de glonți.

Altă armă spiritul, e la Japonezi (mai ales la gradele cele mai de jos) foarte ager și neobosit, mult mai mult decât la Ruși, la care se vede o inerție, de și vitează, dar inerție.

— Grupa cea mai nordică a lui Kuroki nu e cea care a trecut prin trecătoarea Motien, ci mai e o coloană care a trecut prin Palilin (la 20 de klm. mai la Nord). Aceasta a avut o luptă la 13 Iulie st. n. la Fantsiaputse, în care generalul rus Rennenkampf a fost rănit. Și mai la Nord înaintează un detașament japonez spre Bensiku, la râul Tatsiho. Amândouă se află la vre-o 60 de klm. de Liaoiang, deci la aceeași depărtare la care se află și Kuropatkin de acest oraș, la Haiceng.

„N. Fr. Pr.“ dela 18 Iulie scrie: De Sâmbăta până azi nu s'a schimbat mult starea oștilor la sud și răsărit de Liaoiang. Neînaintarea Japonezilor nu se poate explica prin împotrivirea ce ar fi întâlnind'o, ci mai curând prin greutatea transportului pe liniile lor până la Takușan și Yalu. Drumurile de fier japoneze, pe cari circulă vagoane cu cai sau cu motor, nu pot urca în partea muntoasă. Înainte de luptele hotărâte însă, oștile trebuie să aibă la îndemână hrană și muniție pe mai multe zile, căci soldatul poate să se bazeze numai pe hrana ce o are asupra sa sau pe ceea ce e în carăle ce-l urmează de aproape. De rechiziție nu poate fi vorba pe unde au trecut Rușii. Nicl prin Inkou nu s'au putut încă organiza aprovizionările și nicl nu e sigur

Kuropatkin, se spune din Tokio lui „Times“, voia să reziste la Kaiciu, dar văzând grămădirea armatei lui Nodzu la Tanși, în coasta lui despre răsărit, a trebuit să se retragă. Nu se știe nicl dacă se concentrează în Kaiping și Daciciao sau se retrage spre Liaoiang. La 18 Iulie st. n. Inkou nu era încă ocupat de Japonezi.

— Oyama va comanda armata care asediază Port-Arthurul și care e de 80.000. În peninsula Liaotung au Japonezii patru corpuri de armată și sunt superiori numeric Rușilor.

— Germania și Anglia protestează cu energie contra Rusiei, care scoate prin Dardanele vase sub steag comercial și apoi le preface în vase de război și începe a opri și perchiționarea vase engleze și germane. Dacă Turcii, călcând dreptul internațional, le-au lăsat să treacă, nu urmează de aci că li-se va îngădui și alte călcări. „Daily Telegraph“ declară că situația cea mai gravă dela războiul civil din Statele-Unite încoace. „Standard“ zice că Japonezii se întreabă, după ce steag de război, va crede Franța cu puțință a le lăsa să se aprovizioneze cu cărbuni în porturile franceze Japonezii fac apel la Anglia, pe care o clauză din tractatul de alianță o obligă a nu îngădui ca alte state să de-a vre-un ajutor Rusiei.

— Oficios se desminte cele spuse în privința certei între Kuropatkin și marele prinț Boris.

— Linia de împresurare a Port-Arthurului pare a fi la 12 klm. în jurul cetății, dela coasta Nordică la cea Sudică, pe culmi de dealuri, deci trece pe la trecătoarea Siaontse. Luptele ce se petrec între linia de împresurare (Cernirungs linia) și linia forturilor, dovedesc că linia de împresurare e întărită după toate regulile artei. Luptele dela începutul lunii, la Lunuan, dovedesc că Japonezii caută să apuce puncte potrivite pentru a-și așeza bateriile de asediu. Lupta de artilerie, contra forturilor n'a început și forturile, de cari se spuneau că le-au cucerit și apoi pierdut Japonezii trebuie să fie șanturi și alte întăriri dincolo de linia forturilor. După ce va începe lupta de artilerie va trebui să așteptăm până ce un fort va fi așa de ruinat, încât să poată fi asaltat. Pe urmă ar veni învingerea fortului de pe muntele dregonului. Vestea debarcării a 30.000 de Japonezi în baia Porumbelilor, ar fi grav lucru pentru Ruși, dacă s'ar adevăra.

— „Kölnische Zeitung“ află că Chinezii spun că Japonezii ar fi ducând aiurea tunurile de asediu ce aduseseră la Port-Arthur și că ar fi fost demoralizați de atacurile cu baioneta executate de Ruși. Ar fi căzut 22.000

— O depeșă din Petersburg asigură că Samsonof a respins pe Japonezii cari căutau să ocupe Inkou. Mișnenko ar fi aflat dela dezertori că în armata lui Nodzu bântue holera și foamea și că înainte de lupte soldații japonezi își fac mult alcool.

Raportul lui Kuropatkin.

(Oficial). Generalul Kuropatkin a adresat Impăratului, cu data de 21 Iulie, următorul raport telegrafic.

În ziua de 19 Iulie vânătorii noștri goniră o companie japoneză din satul situat la sud de Kontaitza.

În zilele de 19 și 20 Iulie nu s'a constatat nicl o înaintare a inamicului pe frontul dela ost.

În noaptea spre 17 Iulie, în timpul înaintării noastre de front, detașamentul colonelului Tsibulski a fost însărcinat de a ocupa defileul Sibeilin situat la 4 klm. spre nord de defileul Siaokaolin.

La orele 4 dimineața, acest detașament a ocupat micul defileu Sibeilin și a început atacul contra marelui defileu de același nume, ocupat de un lung lanț de trupe japoneze, cari deschiseră o vie împușcătură și luară la rândul lor ofensiva.

Colonel Tsibulski cu toată superioritatea inamicului, execută un contra-atac contra năvălitorilor.

Japonezii nu putură rezista contra atacului rus și deteră îndărăt spre defileul principal.

La orele 7 dimineața Japonezii atacară flancul string al detașamentului colonelului Tsibulski, dar au fost respinși cu mari pierderi.

Un al doilea atac al Japonezilor contra frontului detașamentului a fost de asemenea respins

Trupele noastre își menținură pozițiunea și numai executând ordinul de retragere general al tuturor trupelor, colonelul Tsibulski își retrase detașamentul său înapoi.

Acest detașament a avut 47 uciși, printre cari un oficer, și 185 răniți printre cari 3 oficeri.

Avantgarda japoneză, compusă din 2 batalioane cu tunuri revolver, a atacat în ziua de 19 Iulie, pe drumul spre Mukden un detașament al nostru îndreptând atacul său din spre defileul Sigulin.

Cazacii noștri ținură în loc cu energie pe inamic executând totuși mișcarea de retragere spre Siaosyr.

În această încăerare am avut un cazac ucis și 13 răniți. Tirul soldaților noștri a pricinuit inamicului pierderi considerabile.

Escursiunea la Sofia.

Comitetul congresului corpului didactic din București a fost primit de dl Șişmanoff, ministrul instrucțiunii, care a ținut o cuvântare exprimându-și admirația pentru instituțiile culturale ale României.

Escursioniștii au vizitat școala militară, liceul de băieți și imprimeria, conduși de inspectorul Dospevski precum și de numeroși institutori și institutoare bulgari. Pretutindeni congresiștii au găsit o călduroasă primire.

După amiază s'a organizat o excursie la Cneajevo și Pavlovo, unde se va da un dineu colegial și o serbare în onoarea congresiștilor.

Șişmanoff a plecat la Beyruth în Bavaria, fiind chemat telegrafic de prințul domnitor al Bulgariei.

Escursioniștii au vizitat muzeul istoric, Universitatea, palatul poștelor și Banca agricolă. La orele 11 s'a dat în grădina publică un concert în onoarea congresiștilor. Muzica a intonat la sosirea membrilor corpului didactic din România, imnul român. Intreaga asistență l'a ascultat în picioare, descoperită.

După amiază s'a continuat cu vizitarea diferitelor instituții din oraș.

După amiază, escursioniștii au vizitat grădina zoologică și școala română.

Astă-seară a avut loc un banchet de 320 de tacâmuri în grădina hotelului „Regal“. Erau prezenți: primarul orașului, Nicoloff, inspectorul-șef al învățământului bulgar, Tabacoff, inspectorul Dospevski și numeroși institutori și institutoare bulgari.

Au ridicat toasturi, d-nii: Nicoloff, pentru Regele Carol al României, Nestorescu, pentru Principele Ferdinand al Bulgariei, Dospevski pentru dl S. Haret, Ionescu, pentru ministrul Șişmanoff, Ciocărdia, pentru institutorii Bulgariei și d-na Smara, pentru mamele bulgare și române.

În tot timpul banchetului a cântat muzica și corul român, diferite imnuri. Animația e mare.

ANUNȚ ȘCOLAR.

Internatul „Pavelean“ de băieți din Beiuș—Belényes.

Condițiunile primirii sunt următoarele:

1. Pentru un elev vor fi de a se plăti câte 20 cor. pe lună, și așa pe un an 300 cor. Din suma aceasta se vine 240 cor. pentru întreținere și 60 cor. pentru uniformă. Plătirea are să se facă cu toată punctualitatea în două rate anticipative, ceea-ce părinților li-se aduce aminte cu toată seriozitatea, căci almintrelea rectoratul în decursul anului va fi silit a trimite pe elevii, ai căror părinți nu au solvit ratele la timpul său.

2. Pentru remunerarea corepetitorilor au de a solvi 10 cor. la an.

3. Fiește-care tiner la începutul anului are să aducă cu sine:

a) 6 sau cel puțin 4 perechi de schimburi sau albituri.

b) 6 batiste și 2 cravate,

c) 2 perechi de călțuni și 4 perechi de ciorapi sau obiele.

4. Vestminte de pat:

a) 1 saltea (sac de paie) b) 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee) c) 2 perini și 4 fețe de perini și un toș sau plapomă, d) 2 fețe de acoperit patul, e) 4 ștergare și 4 servete.

5) Are să se provadă fiește-care elev mai departe cu 2 pepteni, 3 perii pentru călțuni și 1 pentru vestminte.

Toate schimburile și vestmintele să fie însemnate cu grije de acasă cu numele elevului respectiv, fiind numele cusut ori scris cu cerneală ce nu se șterge prin spălare, căci almintrelea superioritatea institutului nu poate lua nicl o răspundere la cas, când s'ar perde.

Părinții sau tutorii, sunt rugați, ca în decursul anului să nu trimită tinerilor bani, nicl articoli de mâncare, cari adese-ori sunt spre dauna educațiunii și progresului în studii, și pot duce la excese și transgresiuni. Măncările, ce părinții cu toate aceste le-ar trimite fiilor lor, să vor împărți între toți conșcolarii respectivi elevii.

Elevilor în internat li-se va da următoarea proviziune:

1. a) Locuință comodă și sănătoasă provăzută cu toate cele de lipsă: b) încălzit, spălat și luminat în timpul recerut; c) vipt întreg regulat, și în special: de dejun lapte, de prânz 3 specii, Dumineca și în sărbători 4 și de cină 2 specii,

2. Medic și medicină pentru morboși și scaldă de 2 ori la lună.

Ce privește uniforma pentru taxa de 60 coroane amintită mai sus, fiește-care elev va căpăta: 2 rinduri de vestminte de postav, unul de iarnă altul de vară și un palton (menckoff) pe doi ani.

Părinții sunt avisați că pentru stricăciuni făcute de fii lor în mobile ori alte obiecte de ale institutului date lor spre folosire sunt răspunzători și vor avea să le rebonifice.

Elevii se vor prezenta în 2, ori 3 Sept. st. n. înaintea superiorității institutului însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsă, fără de a căror solvire elevii nu-și vor putea ocupa locul în internat.

Părinții, cari ar dori să-și așeze copiii în internat, să-și trimită petițiunile la adresa Rectorului până la 15 August.

Rectoratul
Internatul „Pavelean“ de
băieți gr. cat.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Iulie 1904.

— **Principesa Maria în primejdie de moarte.** Principesa Maria a României, după cum se comunică din București, zilele trecute a fost într-o primejdie de moarte. Moștenitoarea de tron în 17 l. crt. călărea prin munții Sinaei, când deodată a ajuns-o un vifor. Calul i-s'a speriat de continuele trăznete și a luat-o la fugă nebună. Insoțitorii au alergat după dânsa, dar n'au putut nimic ajuta și o credeau acum perdată pe moștenitoare, care însă nu și-a pierdut prezența și în ultimul moment a sărit din șeaua calului speriat. În minutul următor calul s'a prăbușit în adâncime. Principesa însăși, n'a suferit decât ușoare contuziuni.

— **Intâlnirea monarhilor la Marienbad.** După cum este informat „Zeit“ din Viena, și împăratul Wilhelm va lua parte la manevrele din Bohemia. Împăratul va trece prin Eger la locul manevrelor. Dacă împăratul va merge și la Marienbad, unde atunci va fi sosit de mult regele Angliei Edvard, nu se știe. Nu este eschis ca trei monarhi, al Austriei, Angliei și Germaniei să se întâlnească la Marienbad.

— **Intâlnirea monarhului nostru și a regelui saxon.** Din Viena se raportează, că monarhul nostru totuși va avea o întâlnire cu regele saxon George, care la 5 ori 6 August va pleca din Gastein. Majestatea Sa va aștepta pe regele saxon la stațiunea Lend și apoi îl va însoți până la Salzburg, de unde va merge la Ischl.

— **Concerte simfonice la Sinaia.** Primul concert simfonic sub direcțiunea d-lui Dimitrie Dinicu a reușit de minune. Orchestra, compusă din 35 persoane, excelente elemente, printre cari profesorii ai Conservatorului, au executat sub direcțiunea distinsului violoncelist simfonia I, în „Do major“ de Beethoven, Uvertura din „Don Juan“ de Mozart, Preludiu din „Diluviul“ în care d. Malcher a executat solo de violină și Rapsodia Ungară Nr. 2 de Liszt.

Ziua în parc, aceeași orchestră, sub direcțiunea d-lui Gheorghe Dinicu, execută un repertoriu foarte bine ales.

— **Legea despre paspoarte.** Foaia oficială a publicat săptămâna trecută o ordonanță a guvernului în înțelesul căreia cu 1 August n. e. intră în vigoare legea despre paspoarte, votată în anul 1903. În sensul legii acesteia paspoartele vor fi date în viitoriu de către vice-comitele comitatului respectiv, ear' în orașe cu jurisdicțiune municipală de către șeful de poliție.

— **Vapor austriac pe marea galbenă.** O interesantă aventură i-s'a întâmplat vaporului comercial austriac „Silezia“ pe marea galbenă. Vaporul acum a ajuns în Fiume, unde căpitanul Piso, a povestit în modul următor întâmplarea:

Am plecat de pe insula Borneo de unde am adus multe fiare săbatică pe seama menageriei din Schönbrunn. Când am ajuns pe apele galbene, am zărit în direcție ostică un puternic vas de război, tăind valurile. Imediat am dat ordin, ca, încunjurând vasul să ne urmăm drumul cu viteză mai repede. Uriașul vas, ne urmându-ne însă cu insistență și peste câte-va ore am putut curat distinge, că e un cuirasat japonez. În vîrfu-i flutura trufaș flamura de război. Câteva minute în urmă comandantul cuirasatului, în semnele codului internațional a strigat:

— Sta! Cine ești?
— Vapor comercial austriac. Mărfă de contrabandă de război n-am. Sunt grăbit.
— Trebuie s'oprești.
— Nu se poate.
— Dacă în cinci minute nu oprești, bombardez.

La răspunsul acesta hotărît mi-am oprit vaporul, cuirasatul japonez a mers alături de noi și mi-a dat următoarele de știre:

— În numele amiralului Togo. Nu vi-se va întâmpla nimic dar trebuie să ne urmați,

până ce veți ieși din raionul operațiilor războiului, altfel vre-un torpilor de al nostru vă aruncă în aer.

Cu astea cuirasatul a plecat înainte, noi l-am urmat, fiind strict calea lui. Când am ajuns la capătul apelor galbene, vaporul japonez s'a dat în lături. Acum puteți merge! Cale bună! Am vroit să-l prezint personal multumitele mele comandantului pentru delicata atențiune, dar cuirasatul japonez, după salutul oficial s'a întors și cu plină viteză și-a urmat calea înapoi. Numai atunci m'am gândit la marea nefericire, ce s'ar fi putut întâmpla când m'eam gonindu-ne unul pe altul.

— **Alegerea de deputat în Paris.** În cercul 14 Lunii socialistul radical Stely a fost ales deputat.

— **Un elev român patriot?** Citim în Ecoul Macedoniei:

Un incident foarte curios s'a petrecut în Turcia cu ocazia examenelor.

În timpul când se examina clasa a patra primară, în fața unei asistente foarte numeroase, un grecoman notabil, voind să facă un spirit, și-abătut joc de un elev care recita o poezie de Granda: „Păstorule de voești spune-mi mie cine ești“. Elevul, în vîrstă de 12 ani, la izbit cu călimara așa de rău în cât grecomanul e în pericol de a-și pierde ochiul.

— **Lipsa de apă în Paris.** Din Paris se scrie, că în urm. căldu ilor și a secetei permanente Sena mereu s'ade și astfel este temere, să se simtească în scurt timp lipsa de apă, dacă timpul tropical va continua și pe mai departe a fi tot așa de insuportabil. Consiliul orașenesc a provocat în diferite rânduri populațiunea prin placate și afișe să cruțe apa. Apeductul se închide la 10 ore seara până dimineața la 5. În urma acestei stări misere mai ales străzile nu pot fi udete.

— **Știri mărunte.** Regele Greciei Georgios, cum se anunță din Athena, s'a imbarcat Lunii pe yachtul regal pentru Genova, de unde va merge la Aix-les-Bains.

— **Baronul Burian, ministrul finanțelor** comune Lunii seara a mers din Viena la Franzensbad. — **Majestatea Sa** a conferit președintelui forului suprem de judecatorie regnicolar din Innsbruck C a l l, titlul de consilier intim.

Din secretele curții engleze. Numai foarte puțin știu și în Anglia, că regina Victoria a avut să multumească morții ducesei Șarolta, înveninată de chiar mama ei, regina Carolina, tronul. Această crimă s'a întâmplat încă înainte de a se naște Victoria. Ducesa Șarolta a fost unica fiică a ducelui regent George IV, care mai târziu, sub numele George IV a jucat rol mai important în istoria Angliei. Un istoriograf englez cu numele Henley I. Arden este de părerea care și-o expune în revistă „Gentlemans Magazine“, că înveninarea ducesei s'a făcut la ordinul direct al mamei sale. După acest istoric la 1817 când ducesa în etate de 24 ani a murit, s'a dus vestea, că n'a murit de moarte naturală. Henley se provoacă la mărturia unei femei cu numele Griffith, care a murit în spitalul din Cheltenham și care pe patul morții a mărturisit, fără se voiască că ea a pregătit veninul și l-a întins la porunca reginei tinerei ducese. Această femeie era angajată ca îngrijitoare a ducesei pe timpul cât a zăcut. Pe patul morții în delir într'una vorbea cu lorzii Liverpool și Castlereagh repetind de mai multe ori:

— *Eu am mestecat veninul în mâncarea ducesei, din ordinul reginei.*

Ultimele ei cuvinte au fost:

La ordinul reginei s'a făcut! Sub durata morbului, ducesa a fost tratată din partea unui medic de curte cu numele Croft, care încă a spus surorilor sale, că ducesa Șarolta a murit de înveninare. Surorile sale mai târziu s'au stabilit în Cheltenham, cărora cineva le-a spus fără pomenirea numelui, cazul femeii Griffith. *Cele două dame imediat au știut, despre cine este vorba.*

— Numai Griffith a putut fi, îngrijitoarea ducesei Șarolta. După moartea ducesei și ea a dispărut dela curte, și cu toată investigația, n'a putut fi descoperită unde se află. Mulți c. rioși ar

fi jertfit bucurosi sume enorme, ca să afle amănunte din această întâmplare misterioasă.

Acest cas a ajuns și la urechile lordului Gray, care încă a confirmat spusele femeii Griffith. A mărturisit și dânsul, că acest cas îl este foarte bine cunoscut, dar n'a îndrăznit să vorbească despre el, deoarece ce n'a crezut, că afară de el mai este încă în Anglia, care are cunoștință despre această întâmplare.

— **Bătăie cu moarte în Viena.** În un restaurant de pe Favoritengasse a fost Lunii seara o bătăie sângeroasă, cărei au căzut doi oameni jertfa. Doi birjari cu numele Anton Wrabetz și Jozeff Othman s'au luat la joc d'a cuțitele și ambii așa de bine au nimerit, încât morții au fost transportați la spital.

— **Inteligența română din Veneț și jur** Vē invită cu toată onoarea la petrecerea de vară, ce o va aranja în Veneț, sub patronatul d-nei Felicia Dr. Rozvany Duminecă 31 Iulie st. n. a. c. Comitetul arangiator. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 60 fil; de familie 4 cor. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic. Petrecerea se va ținea în liber; la cas de timp nefavorabil în edificiul școalei comunale. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice De ale mâncării și beuturii se va îngriji un otelier; de garderobă, comitetul arangiator. Inceputul la orele 6 seara.

— **Greva dela Boryslav.** Sâmbătă noaptea greviștii au ținut sub cerul liber o adunare, la care a luat parte și deputatul social-democrat Singer. Greviștii veniți în număr colosal au defilat în toată ordinea hotărând, că continuă greva. Deputatul Singer a asigurat mulțimea muncitorilor că vor primi subvențiune. Autoritățile cred, că în curând vor fi conflicte între muncitori și poliție, fiind că expiră termenul dat muncitorilor pentru reînceperea lucrului.

— **Grevă monstră în America.** Din Chicago se telegrafează, că lucrătorii dela abatorii și ai altor branșe de felul acesta, în număr de 131.000 s'au pus în grevă.

— **O achitare.** Din Florența se vestește, că fostul deputat al Palermului, Palizzolo și soții s'el acuzați de uciderea directorului băncii din Sicilia Notarbartolo au fost după o petrecere de trei zile achitați. Când președintele a enunțat sentința, care a avut mare efect asupra auditoriului, Palizzolo a leșinat. Prin această sentință s'a terminat un proces, ce ținea permanent deja de cinci ani în agitațiune opiniunea publică a Italiei. Antecedentele sunt următoarele: În 1 Februarie 1898 într'un cupeu pe linia dintre Trabia și Palermo a fost ucis directorul de bancă și fostul primar al orașului Palermo, Notarbartolo. Primele sforțări de a eruă pe ucigaș au rămas zădarnice. În cursul unei noue investigațiuni au fost deținuți doi conductorii de tren ear în luna Noemvrie 1899 s'a început petrecerea procesului în naintea tribuualului din Milano. Cu această ocaziune au fost ascultați 140 martori. Fiul ucigașului atunci a bătut pe deputatul camerei din cercul II. Palermo, că acesta ar fi autorul intelectual al acestui omor. Motiv la bănuiala asta a dat împrejurarea, că Notarbartolo a desvilit malversațiunile lui Palizzolo comise la banca siciliană, unde era membru în direcțiune, deci a presupus că prin fapta asta Notarbartolo și-a atras asupra sa mânia lui Palizzolo. În urma acestor descoperiri și deputatul socialist De Felice a atacat pe Palizzolo și întreaga mafia scoțând la lumină o grămadă de mișelii, de cari a avut parte și Palizzolo. În urma recercării tribunalului, parlamentul l-a extradat, ear procuratura l-a infundat numai decât în temniță. La 1901 s'a început la Bologna a treia petrecere, la care prim-acușai au fost Palizzolo Fortana, Garifi, șăgărtul Vitali, și un adict al lui Palizzolo, cu numele Trapani. Procesul s'a fost terminat la 30 Iulie 1902 cu condamnarea lui Palizzolo, Fortana și a lui Trapani la 30 ani temniță. Condamnații însă au cerut reînnoirea procesului, ear ministrul justiției a delegat tribunalul dela Florența cu cercetarea nouă a cauzei procesuale, care acum a adus sentința de achitare.

După enunțarea sentenței publicul a acclamat sgomotos pe președinte, iar demonstrațiunea s'a continuat și pe stradă. Din Palermo se vestește, că acolo sentența a produs mare bucurie având aici Palizzolo foarte mare popularitate. Aderenții săi au închiriat un vapor special pentru a merge întru întimpinarea achitatului compatriot până la Neapole, ca în triumf să-l ducă la Palermo.

— **Lupta între un taur și un tigr.** Din Madrid se raportează, că cu ocaziunea luptei între un taur și un tigr din arena construită anume pentru amuzarea publicului oaspe dela băile din San-Sebastian, ambele dobitoace au rupt baricada și au sărit într'o lojă. Spectatorii au fost cuprinși de mare panică fugând fie-care unde vedeau cu ochi. Servitorii arenei au pușcat asupra tigrului. Câte-va gloanțe au nimerit pe câți-va spectatori, între aceștia pe vice-președintele senatului marchisul Pidal, apoi pe marchisul Urquio și un căleț francez. — Sărmanilor Spanioli nu le-au gădilat destul nervii luptele monotone cu taurii, lor li-au trebuit lupte combinate cu tigrii.

— **Riul Elba s'a uscat.** Din Drezda se vestește, că în urma secetei și a căldurii insuportabile riul Elba aproape s'a uscat. În apropierea Drezdei riul este numai de câți-va metri de lat, așa că copiii băltuesc în apa mică fără nici un pericol.

— **În absența nevestii.** Nevasta lui Ianek János, croitor în Budapesta, luna trecută a mers în vilegiatură la sat, la niște rudeniile ale sale. În vremea aceasta bărbatul rămas veduv, firește utiliza sfânta libertate. În fiecare seară petrecea în Os-Budavár, se 'ntelege, — nu singur. Un binevoitor al său necunoscut, voind a face o glumă bună, a informat prin o carte nevasta despre chipul cum își alungă uritul drăguțul de bărbat în absența ei. Citind scrisoarea, femeia la moment a împachetat și cu cel dintâiu tren a plecat acasă. Când a sosit trenul, era seara la 8 ore — și bărbătețul deja de mult dispăruse de acasă. Femeia și-a arangiat puțin toaleta, s'a pus pe urmă într'o trăsura și a mênat la locul de desfătare, ca să-și prindă în flagrant bărbatul. Ajunsă aci, s'a așezat pe terasă și cu privirea ascuțită urmări pe toți trecătorii. Deodată la o masă vecină și a zărit bărbatul între două dame, ciocnind vesel cu paharele. Ca și viforul ce cade dintr'o dată peste o căldură de vară, a sărit între ei și cu umbrela a prefăcut stante pede terasa într'un teatru de război, încât rezultatul îl putea învidia și o învingere japoneză. Cu față colosal umflată bărbatul a fugit, dar n'a cutezat zile întregi să meargă acasă. Iar cele două dame care asemenea s'au împărțit de tandurele umbrelor, au improcesuat pe războinică femeie, și eră trebuia să se țină pertractarea în Budapesta, dar absentând mai mulți martori, s'a amênat.

— **Bandă de hoți.** Ministerul de interne a cerut perfecțiilor de Iași și Roman să ia măsuri pentru prinderea unei periculoase bande de hoți care și-a făcut apariția între Iași și Roman.

Dare de seamă.

Tinerimea studiosă din Maier a arangiat o producțiune teatrală în 10 Iulie a. c. a cărei venit a fost destinat în favorul copiilor sêraei dela școala comunală din loc. Cu ocaziunea aceasta au binevoit a suprasolvi următorii:

Dl Dr. Andreiu P. Monda medic, dl Teodor Marțian not. com., dl Ioan Marcu inv. (Sângeorgiul-român), domnul Danilă Sanjoan not. com. (Maier), dl Pavel Hangea inv. (Magura) câte 1 coroană; dl Ioan Sângeorzan învățător Feldru), dl Victor Pop, dl Mihaiu Dragoș (Rodna veche), dl Cornelii Hrior (Sângeorgiul-român), dl Alexandru Jarda (Maier), dl Wolf Gewürz, d-na ved. Minier Rezsőne, dl Márton Mór (Dombhát) câte 60 bani; Ciril Barna 48 bani; dl Anhidim Precub (Rebrișoara) 20 bani.

Au binevoit a contribui fără de a participa: Dl Dr. Eusebiu R. Roșca protosincol (Sibiu) cu 2 cor., dl Weisz Ignác (Bistrița) cu 5 cor. și dl Nicolau Egry (Radna veche) cu 2 cor.

Suma suprasolvilor a fost 19 cor. 48 bani, la care adăugându-se suma taxelor de intrare cu

100 cor., dau în total 119 cor., 48 bani, din care sumă după subtragea cheltueților avute cu 59 cor. 48 bani, rezultă un venit curat de 60 cor.

Suma aceasta s'a predat senatului școlar comunal din loc.

Pe stimații domni contribuenți îi rog se binevoiască a primi și pe calea aceasta mulțumitele mele cele mai sincere.

Maier, în 22 Iulie 1904.

În numele comit. aranjator:

Ioan Barna
cassier.

Telegramele zilei.

Constantinopol. — Se telegrafează că *bașarul din orașul Billis, compus aproape în întregime de pravălii armenesti a fost distrus de incendiu.*

Mărfurile și toate celelalte obiecte aparținând armenilor au fost jefuite.

Nu s'a constatat până acum dacă incendiul a fost accidental sau pus cu intențiune.

— După rapoartele consulare, numărul armenilor uciși cu ocazia ultimelor măceluri la *Chehyuzan, districtul Sasun, se evaluează la 900.*

Agenții civili de control pentru reforma din Macedonia, au plecat la Prilep.

— *Noul ambasador al Italiei, cavalerul Imperiali, a sosit la Krușevo.*

Constantinopol. S'a răspândit șvonul că valiul de Yemen, Abdullah Pașa a fost destituit din cauză de incapacitate. Este acuzat că nu ar fi îndeplinit cu strictețe ordinele imperiale ce le-a primit cu privire la administrațiunea aceluși vilaiet.

Atena. — *Un torpilor rus care se afla în reparațiune la arsenalul din Piereu s'a ciocnit cu yachtul regal „Amfirit”, care a avut prora sa găurită de pe întindere de 30 centimetri.*

Avaria nu prezintă nici o gravitate.

Florența. — Curtea cu jurați, judecând din nou procesul fostului deputat Palizzolo, acuzat cu complicitate morală și materială în omorul contelui Notarbartolo a dat un verdict negativ, după care Curtea a pronunțat achitarea tuturor acuzațiilor cari au fost puși imediat în libertate.

Roma. — „Tribuna“ află din Genua că locotenentul german Wessls, arestat de 15 luni la Genua, a fost transportat ieri seara în urma acordării extradițiunii sale.

Guvernul german a dat asigurări că-l va urmări numai pentru delictul de drept comun ce se impută acestui oficer.

Cracovia. Un incendiu a izbucnit între localitățile Bochnia și Niepolomice.

Incendiul se întinde pe o suprafață de 40 hectare. Sease batalioane cu pompele necesare a fost trimise la locul sinistrului pentru localizarea incendiului.

Berna. Epidemie de tifus a izbucnit aci de câte-va zile.

Belgrad. Organizarea partidului popular în comunele rurale face mari progrese mai ales în districtele Sabatz și Maljewe, de a lungul riului Morava.

Colonia. — Gazeta de Colonra află din Tokio că trei încrucișători ai escadre ruse din Vladivostoc au fost zăriți în ziua de 25 Iulie st. n., la sud-vest de Yokohama.

Londra. — Agenția Reuter află din Petersburg că vaporul englez „Malacca” capturat de Ruși, va fi primit la Alger de consulul rus și englez și remis apoi consulului englez, după-ce se va da o declarație că încărcătura de războiu a vaporului va fi trimisă la Hong-Kong.

Aden. — Vaporul „Marmora” al liniei Peninsular and Oriental, având pe bord pe călătorii de pe vaporul „Malacca” a sosit aci.

Atena. — Regele a plecat la Aix-les-bains.

Suez. — Șvonul circulă că consulul rus de aci negociază cu societatea de navigație egipteană pentru a închiria un vapor, care să remită vapoarelor flotei voluntare ruse, cari, se pretinde, că s'ar găsi încă în Marea Roșie, depeșile guvernului rus.

Bibliografii.

A apărut:

Raportul VII a școalelor capitale ort. române de băieți și fetițe din Lugoj, pe anul școlastic 1903—1904, elaborat din însărcinarea corpului învățătoresc de harnicul învățător George Joandrea. La partea literară este o conferință a dlui Joandrea: *Cum și din ce au învățat înaintașii noștri carte!* Școalele din Lugoj au fost cercetate de 315 băieți și fetițe.

VIII. Programă a școlii civile gr. cat. publice de fete din Beiuș aparținătoare „Internatului Pavelian” de fetițe a Dieceșei gr. cat. de Oradea-Mare pe anul școlastic 1903/1904 redactată de Vas. Stefanica, directorul școlii, prof. p. ord. gimnazial. Cuprinsul: I. *Raport despre școală.* Epistola pastorală a ilustratului Sale P. S. Dr. Demetriu Radu, episcop gr. cat. de Oradea-Mare. O Vorbire către popor (ținută într'o adunare de despărțământ a „Asociațiunii”. Ortografia română — Planul de învățământ (obiectul și materialul parcurs în singuraticile clase) — Manualele folosite în școală. — Membrii senatului școlar. — Corpul didactic al școlii. — Conspicteul orelor pe săptămână. — Ordul orelor. — Progresul în studii. — Tabele statistice. — Mijloace de învățământ. Examenul. — Istoricul școlii. — Instrucțiuni pentru anul școlar 1904/5. II. *Raport despre internat.* Activitatea internatului „Pavelian” conspect despre clasificarea elevilor după clase în ordinul alfabetic.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrag și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneșiluri și briciuri,

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-unga e unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—30

Editor-proprietar: George Nichin

Redactor responsabil: Ioan Russu-Ștrianu.

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijloace pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în oraș cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

adecă în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestularea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, tacele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaliate a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

220

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură

Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele. 187 13—25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (foderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz. 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industrie de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări celui mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după orice model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine-merit de încrederea și îndestularea on. public.

Primește pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cupertorul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opurii, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai lute răsnet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS

ARAD, Pécskai-ut. 287

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clocoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, în colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság-tér) (Casa Rozsnyay) în localitățile foste alui Andrányi Gustáv.

Deposit bogat și provăzut cu tot felul de ruși, figuri și cercuri de fer, plăci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer

Articole de economie și căsnicie, instrumente p. toate ramurile industriale
Arme pistoale și catuse.

Grinzii de fer se furnizează ieftin și prompt.

Mare deposit de cărbuni de lemn și de peatră pentru fauri în preț foarte ieftin.

Vinzare de praf de pușcă reg. ung

In atențiunea ziditorilor!

Biurul de zidire și magazinul de lemne al întreprinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

Arad, Radnai-út 6. szám.

Telefon pentru oraș și comitat 65.

Primim ori-ce lucrări de zidire

precum zidire de case de închiriat, edificii private, vile, etc. în ori-ce stil; în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și aranjarea de ghițării, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transformarea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea părărilor umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, baze de beton, trepte, boltitur, iesele de ciment și vălce de adăpat vitele, canaluri de beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, magazine, șopronuri și alte încăperi economice pe lângă garanță de mai mulți ani. Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și expertizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit.

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o păstreze și pe mai departe.

Cu deosebit respect

Vollák József és Társa.

Biurul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

ARAD, Eötvös-utca 17

Pregătește ori-ce fel de planuri și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai înalte.

217

inalte.

Apărare contra arșiței soarelui!

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3-60, 5- cor. și mai sus.

Mai departe

asortiment bogat în cămăși de turiști de vară,

pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei pentru prețuri senzațional de estine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou în mărime naturală de 3 coroane

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE” (Zöld papagály).

ARAD, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

ARAD, Tipografia George Nichin.